10. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

10. Sınıf Coğrafya Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Ünite	Kazanımlar	1. Sınav		
		İl / İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
			1. Senaryo	2. Senaryo
DOĞAL SİSTEMLER	10.1.1. Dünya'nın tektonik oluşumunu açıklar.	2	1	1
	10.1.2. Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirerek açıklar.	2	1	1
	10.1.3. İç kuvvetleri; yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.	5		1
	10.1.4. Kayaçların özellikleri ile yeryüzü şekillerinin oluşum süreçlerini ilişkilendirir.	3	1	1
	10.1.5. Türkiye'deki yer şekillerinin oluşum sürecine iç kuvvetlerin etkisini açıklar.	3	1	1
	10.1.6. Dış kuvvetleri yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.	5	1	1

- İl/İlçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.
- Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir.

COĞRAFYA 10

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

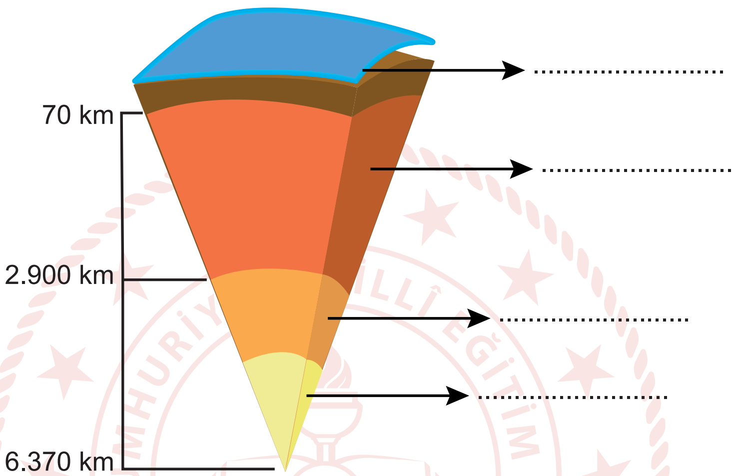
Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
3 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki 1, 3 ve 5. sorular*
2 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 1'deki 2 ve 4. sorular*

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

Kazanım: 10.1.1. Dünya'nın tektonik oluşumunu açıklar.

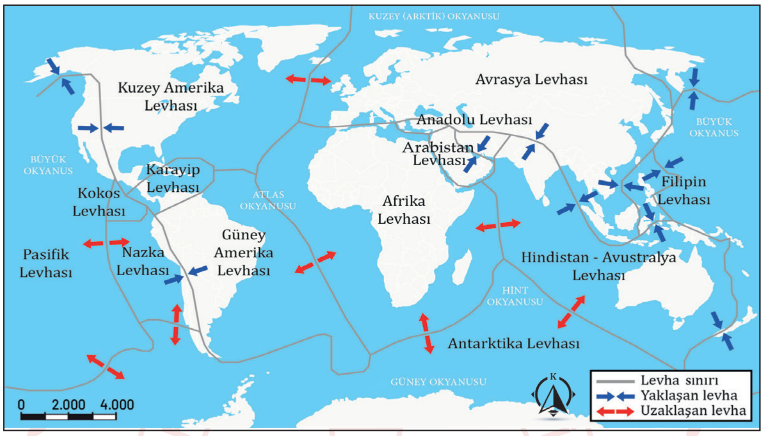
1. Dünya'nın iç yapısını oluşturan katmanların adlarını aşağıdaki kesit üzerindeki noktalı yerlere yazınız.

SENARYO 1

Kazanım: 10.1.2. Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirerek açıklar.

2. Aşağıdaki harita üzerinde başlıca levhalar gösterilmiştir.

Haritayı inceleyip bu levhaların birleşmesi durumunda kara ve denizlerde ne gibi değişimler olabileceğini jeolojik süreçte yaşanan olayları dikkate alarak açıklayınız.

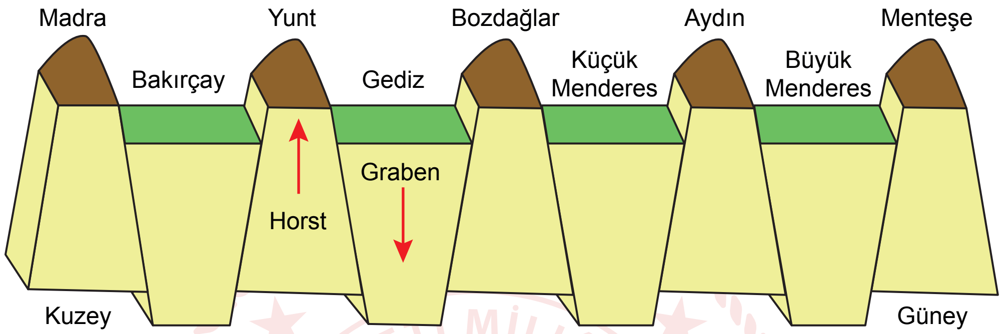
Kazanım: 10.1.4. Kayaçların özellikleri ile yeryüzü şekillerinin oluşum süreçlerini ilişkilendirir.

3. Bir bölgede karstik şekiller diye adlandırılan dolin, uvala, polye, obruk, mağara gibi yer şekillerinin oluşması o bölgede hangi kayaç türünün yaygın olduğunu gösterir?

SENARYO 1

Kazanım: 10.1.5. Türkiye'deki yer şekillerinin oluşum sürecine iç kuvvetlerin etkisini açıklar.

4. Aşağıda Batı Anadolu'daki kırık sistemi gösterilmiştir.

Bu kırık sisteminin oluşumunu açıklayınız.

Kazanım: 10.1.6. Dış kuvvetleri yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.

5. Peribacaları: Kumlu, taneli yumuşak yapılı taşların bulunduğu eğimli yamaçlarda aşınmayla oluşan yer şekilleridir. Kumlu, taneli araziler kolay aşınırken dirençli kayaçlardan oluşan blokların altında kalan kısımlar daha az aşınmaya uğrar. Böylece arazide bacaya benzeyen yükseltiler ve üzerinde şapka gibi duran büyük taşların bulunduğu yer şekilleri meydana gelir.

Buna göre peribacalarının oluşmasında etkili olan unsurları yazınız.

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki 1, 2, 3, 4 ve 6. sorular*
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular *Senaryo 2'deki 5. soru*

Adı ve Soyadı: Sınıfı: Numarası:

SENARYO 2

Kazanım: 10.1.1. Dünya'nın tektonik oluşumunu açıklar.

1. Yer kabuğu bir bütün hâlinde değildir, parçalara ayrılmıştır. Farklı büyüklükteki yer kabuğu parçalarının her birine levha denir. Bu levhalar mantonun üst kısmındaki konveksiyonel akıntılara bağlı olarak hareket eder.

   Levhaların bu hareketinin yeryüzünde sebep olduğu olaylardan ikisini yazınız.

Kazanım: 10.1.2. Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirerek açıklar.

2. Dünya'yı oluşturan kıtalar, birleşik hâlde idi. Pangea olarak adlandırılan bu kıtada bazı alanlar, gür bir bitki örtüsüyle kaplıydı. Bu bitkilerden bir kısmı zamanla tortul tabakalar arasında kalarak günümüzdeki taş kömürü yataklarını oluşturmuştur. Bu dönemde önemli tektonik olaylardan biri Kaledoniyen ve Hersinyen adı verilen dağ oluşumlarının gerçekleşmesidir.

   Yukarıda verilenlerin gerçekleştiği jeolojik zamanın adını yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: 10.1.3. İç kuvvetleri, yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.

3. Volkanik olayların büyük çoğunluğunun okyanus tabanlarındaki levha sınırlarında meydana gelmesinin sebebini açıklayınız.

Kazanım: 10.1.4. Kayaçların özellikleri ile yeryüzü şekillerinin oluşum süreçlerini ilişkilendirir.

4. Bir bölgede karstik şekiller diye adlandırılan dolin, uvala, polye, obruk, mağara gibi yer şekillerinin oluşması o bölgede hangi kayaç türünün yaygın olduğunu gösterir?

SENARYO 2

Kazanım: 10.1.5. Türkiye'deki yer şekillerinin oluşum sürecine iç kuvvetlerin etkisini açıklar.

5. Türkiye'deki sıradağlar genellikle doğu-batı doğrultuludur.

Bu durumun oluşmasında iç kuvvetlerin etkisini açıklayınız.

Kazanım: 10.1.6. Dış kuvvetleri yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.

6. Peribacaları: Kumlu, taneli yumuşak yapılı taşların bulunduğu eğimli yamaçlarda aşınmayla oluşan yer şekilleridir. Kumlu, taneli araziler kolay aşınırken dirençli kayaçlardan oluşan blokların altında kalan kısımlar daha az aşınmaya uğrar. Böylece arazide bacaya benzeyen yükseltiler ve üzerinde şapka gibi duran büyük taşların bulunduğu yer şekilleri meydana gelir.

Buna göre peribacalarının oluşmasında etkili olan unsurları yazınız.